

Székesfehérvár azon nagyvárosok egyike, amelynek máig nincs hivatásos zenekara

Inspirációra várnak az Alba Regia szimfonikusai

Mivel magyarázható, hogy az ország egyik legnagyobb városának, Székesfehérvárnak nincs saját szimfonikus zenekara és van-e remény arra, hogy a város hivatásos zenei együttesévé váljon a több, mint kilencven éve működő Alba Regia Szimfonikus Zenekar? Ezekre a kérdésekre szerettünk volna választ kapni, amikor felkerestük a város polgármesterét, Warvasovszky Tihamért – pontosabban felkerestük volna, ha sajtóreferensének heteken át tartó, eleinte sikerrel kecsegtető ígéretei az utolsó pillanatban egyértelmű elutasításba nem torkollnak.

Lehet, hogy csupán kommunikációs hiba, lehet, hogy más az oka annak, hogy Székesfehérvár polgármestere elzárkózik a témától, amit mi ennek ellenére igyekeztünk alaposan körüljárni, és a helyzet megismerése érdekében minél több érintettet megszólaltatni. Segítségünkre volt ebben többek között Székesfehérvár Közművelődési Irodájának vezetője, Szele István, aki lapunk kérdésére elmondta: egyelőre csupán vágy van arra, hogy a város hivatásos zenekarává váljon az Alba Regia Szimfonikus Zenekar, de álmódzó lennék, ha azt mondanám, hogy ennek realitása is van a közeljövőben. Ennek egyszerűen pénzügyi okai vannak – tette hozzá, majd az idén várható erőteljes közalkalmazotti létszámleépítésről beszélt, ami mellett lehetetlennek tűnik, hogy közel ötven új státuszt tudna létesíteni most a város. – Arra, hogy ez miért nem történt meg eddig, nincs egyszerű magyarázat – mondta, majd így folytatta: Székesfehérvár az elmúlt rendszerben állandóan nyögte Budapest és Dunaújváros közelségét. Híres klerikális város lévén nem kerülhetett előtérbe a szocializmus fellegetvárásával szemben. Ezért, és a földrajzi közelség miatt az akkori vezetés állandóan arra hivatkozott, hogy teljesen fölösleges Székesfehérváron bármit létrehozni, hiszen egy ugrásra van innen Budapest; aki szórakozni akar, felmegy oda.

A rendszerváltás után, 1996-ban végre sikerült létrehozni a város önálló színházi társulatát. Az önkormányzat ettől fogva egyértelműen ezt az újonnan kialakított alkotóműhelyt helyezte előtérbe, amely nem kis pénzt emésztett fel. Ez magyarázatot ad arra, hogy miért nem

jutott pénz a zenekar működéséhez elegendhetlen infrastruktúra megteremtésére, az ugyanakkor érthetetlen, miért nem az akkor már nyolcvanadik évében járó Alba Regia Szimfonikus Zenekar helyzetét rendezték előbb. – A zenei együttes a hetvenes évek végéig a Zeneiskolához tartozott, az itt tanító tanárok művészi ambícióit elégítette ki. Akkoriban az iskola igazgatója vezette a zenekart, és ez sokak számára nem volt elfogadható. Ezt a helyzetet húsz-huszonöt évvel ezelőtt úgy oldották meg, hogy a társaság átkerült a színház fennhatósága alá – mondta Szele István, aki rámutatott: ez első pillanatban nem tűnt rossz megoldásnak, hiszen amíg nem volt önálló társulata a városnak, addig többet tudtak a zenekarra fordítani a színház költségvetéséből. A '96-os változással azonban az a paradox helyzet állt elő, hogy a társulat mellett mostohagyerekké vált a zenekar. A színház időnként büszke az együttesre, de a mindennapos gondokra nem fordítanak annyi energiát és pénzt, mint amennyire szükség lenne. Amíg egy színházi előadásra rengeteg szórólappal, plakáttal, meghívó készül, a hangversenyeknek nincsenek ilyen komoly előkészületei.

Arra a kérdésre, hogyan lehetne elérni, hogy a zenekar – amely nyilvánvalóan kinőtte az adott kereteket – végre a város hivatásos együttesévé válva függetlenedjen a színházról, az irodavezető nem túl optimista választ adott: – A kimutatás szerint a színház most körülbelül hatvan-hetven millió forintot költ évente a zenekarra. Kiszámoltuk, hogy ha leválna a színházról és félfüggetlenített lenne, tehát nem a színház épületében dolgozná-

nak, hanem valahol máshol – amire alkalmas hely pillanatnyilag egyáltalán nincs Székesfehérváron –, akkor ez az összeg megduplázódna, hiszen ezt a műszaki-, menedzseri- és infrastruktúrát, amely most mögöttük van, és amit a színház többnyire fel is számít ebben a hatvan-hetven millióban, meg kéne teremteni. Mivel a városnak nincs koncertterme, így ezután is jórészt a színházban adná hangversenyeit, s ez a függetlenség percétől háromszázezer forintos bérleti díjba kerülne előadásenként. Egy önálló zenekar költségvetése egyébként tudomásom szerint már jóval százmillió forint fölött van.

Lapunknak arra a kérdésére, hogy támogatja-e valamilyen formában az önkormányzat a zenekart, Szele István elmondta, korábban a város iparűzési adójának bizonyos százalékát a kultúrára fordította. Ez az összeg a kezdeti két-három millió után az utóbbi években már csaknem ötven millió forintot jelentett. – Ezt a pénzt mindig a kultúrára tettük félre, sőt, azt is kikötöttük, hogy csak tartós beruházásra fordítjuk, tehát nem egyszeri szereplésre, hanem olyanra, ami hosszú távon jövedelmező. Így tudtuk például ellátni az intézményeinket számítógéppel és internettel, de hangszereket is vettünk belőle a zenekarnak. Az önkormányzat ezt két-három éve megszüntette, és attól kezdve szegények lettünk – mondta el az irodavezető. Munkatársa, Percze Ilona szavaiból az is kiderült, hogy a fenti támogatás mellett korábban az egyéni képviselői keretekre is számíthatott a zenei együttes. – Ez képviselőnként körülbelül harminc millió forintot jelentett, de tavaly ez is megszűnt – tette hozzá. A

város most büdzséjének három százalékát fordítja kulturális célokra, és ezzel országos viszonylatban az élen jár.

– Mindenki tisztában van a problémákkal, hiszen 2005-ben a Kulturális Bizottság egy éven át kereset-kiegészítést adott a zenekar tagjainak azzal a reménnyel, hogy 2006-ban majd más módon is rendezni tudja a társaság nehézkes anyagi helyzetét – mondta lapunknak Percze Ilona, aki lelkesen beszélt arról, milyen fontos ez a zenekar a városnak. – Fehérvár jó helyen van az ország zenei életében – mondta – ezt mutatja az is, hogy idén Budapest és Kecskemét mellett a mi városunk lesz a színhelye a IX. Európai Ifjúsági Zenei Fesztiválnak. Ebben az évben ötödik alkalommal rendezzük meg a Musica Regia szabadtéri és templomi hangversenysorozatát, amelynek szintén a Drahos Béla-vezette zenekar a kovásza.

A társulat két évvel ezelőtt bemutatta a Parasztszünet című operát is, amelynek olyan sikere volt, hogy ezzel nyitották meg a felújított színházat decemberben. Mindemellett fontos leszögezni, hogy ez nem egy színházi zenekar. Percze Ilona szavaiból kiderült, a negyvenöt fős együttesnek hivatásosan mindössze két főállású dolgozója van: a karmester és egy zenekari ügyintéző. A többiek rendszeres havi megbízási díjjal dolgoztak, amíg a színlelt szerződések miatt ezt meg nem kellett szüntetni. – Most egy-egy előadásra szerződötjük a művészeket, illetve az adott darab határozza meg azt, hogy mennyi és milyen kiegészítő zenészt hív a karmester úr. Általában sok konfliktus adódik a zenekar vezetője és a színházigazgató között, ami bizonyos fokig érthető is, hiszen mindketten a saját társulatuk szakmai érdekeit helyezik előtérbe. Nyolc évvel ezelőtt, amikor Drahos Béla idekerült, ez a helyzet kicsit jobb lett. Az akkori színházigazgató hamarosan ráébredt, hogy milyen nagy kincs van a birtokában az ő személyében, aki fuvolaművészként, karmesterként egyaránt elismert alakja a zenei életnek. Az ő irányítása alatt szárnyra kelt a zenekar, olyan dolgokat értek el együtt, amelyeket korábban

soha. Az igazgató akkor lehetőségeihez képest támogatta is a zenekart, de miután az ő megbízása lejárt, új vezetőt választott a közgyűlés, aki a pályázatában sajnos meg sem említette a szimfonikus zenekart, mivel nem is tudta, hogy létezik. Ez nekünk is nagy tanulság volt arra nézve, hogy a pályázati kiírásban legközelebb felhívjuk a figyelmet erre a fontos tényezőre. A konfliktusokat csak az szüntetné meg, ha a zenekar teljesen függetlenné tudna válni a színháztól, de mivel a város zenei élete kilencven százalékban a színházban folyik, teljesen úgysem tudna elszakadni egymástól a két társaság – mondta a Közművelődési

Iroda főmunkatársa, majd hozzátette: Fehérvér intézményi ellátottsága nem elég jó ahhoz, hogy kiszolgálja a város által kitermelt szellemi értékeket. Amikor a színházat felújítottuk, az Alba Regia Sportcsarnokban voltunk kénytelenek megrendezni a fellépéseket, mivel nincs a színházhoz hasonló nagyságrendű helyiség a városban. A zenekar dolgát az is nehezíti, hogy négyévenként előlről kell kezdeni a küzdelmet az önkormányzati ciklus miatt, ötvenként pedig a színházigazgató-váltás miatt. Meggyőződésem, hogy nem kellene sok ahhoz, hogy az együttes tagjainak komfortérzete javuljon, és ehhez nem feltétlenül pénzre volna szükség.

Az idén kilencvenegyedik életévét betöltő Alba Regia Szimfonikus Zenekart nyolc esztendeje vezető Drahos Béla elmondása szerint a társaság művészi elismerésében nincs hiány. – Ezt mutatja az is, hogy idén mi zárjuk a Magyar szimfonikus körkép című sorozatot a Művésze-

tek Palotájában február 25-én. Már csak a másik oldalról kéne rangjához méltó helyre emelni az együttest azzal, hogy hivatásossá tessék a létezésünket – mondta, majd hozzátette: A város vezetésének mind anyagi, mind művészi elismerését élvezzük, a probléma az, hogy a zenekar művészi feladatai már olyan anyagi bázist igényelnének, amely a színház berkein belül feszültségeket eredményez. Ahhoz, hogy függetlenül működhesünk, szükség lenne egy önálló infrastrukturális háttérre és arra, hogy önálló költségvetési tétel legyünk Székesfehérvár büdzséjében – mondta a karmester. Az ő elképzelései szerint ebben a kötetlenségben olyan hármast kell megvalósítani, amellyel a színház, a város és a zenekar is jól jár. – Játsszunk zenés darabokat, műsoron lenne egy opera, és ezen kívül ellátnánk a város tradicionális zenei hangversenyeit, akár bérlet formájában is – vetette fel Drahos, aki megjegyezte, hogy hat filharmonia-bérletből kettő most is az Alba Regia Szimfonikus Zenekaré, s ezen kívül számos saját rendezésű hangversenyük is van. Mostanra valóban úgy működünk, mint egy hivatásos zenekar, csak a feltételek nem olyanok, amilyenek lenniük kéne.

A karmester szavaiból kiderült: problémát okoz számára, hogy mindig kérnie kell a támogatást, arra pedig nincs lehetősége, hogy pénzt hozzon a házhoz, hiszen a színháztól függetlenül pályázni sem tud. – Igyekszem a zenekart a legmagasabb szintre hozni, de ezt nagyban nehezítik a gyakori vitáik. Ez lelkiileg teszi tönkre az embert, a fizikai erő pedig a lelkierőből jön, és ha az elfogy, akkor a fizikai is elszáll. Én nem szeretek kérni, sokkal szívesebben csinállok inkább olyasmit, amire felfigyelnek, és maguktól adják hozzá az anyagi háttérrel, mert fontosnak találják, hogy befektessék a pénzt. Az utóbbi években egyre több növendék kerül tőlünk a Zeneakadémiára. Számukra nagy inspiráció lenne, ha hivatásossá válna az együttes, hiszen akkor biztos anyagi háttérrel jelentene nekik ide visszatérni, és az Alba Regia Szimfonikus Zenekarban muzsikálni.

Bilkei Éva